

คม.ชัด.ลึก

นสพ.ยอดเยี่ยมในงานประชุมหนังสือพิมพ์โลก 2005

วันที่ ๑๒ เดือน ค.พ. พ.ศ. ๕๖ หน้า ๑๒

ไม่ปฏิเสธว่าผลจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดิน ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมาจากการใช้ที่ดินอย่างไม่ถูกต้องจากอดีตจนถึงปัจจุบัน มีผลกระทบต่อสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่ผลจากที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมพัฒนาที่ดิน ได้กำหนดนโยบายลักษณะการให้บริการเชิงรุกถึงพื้นที่ทำกินของเกษตรกร ภายใต้อชื้อ “หมอดินอาสา” ส่งผลให้การแก้ไขปัญหามาเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพและยังสามารถใช้ประโยชน์ทรัพยากรดินได้อย่างยั่งยืนอีกด้วย

เกรียงศักดิ์ หงษ์โต อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน กล่าวถึงบทบาทหมอดินอาสาในปัจจุบันว่า ทรัพยากรดินเป็นปัจจัยที่สำคัญในการทำการเกษตร เป็นต้นกำเนิดของความเจริญทางเศรษฐกิจและความกินดีอยู่ดีของมนุษย์ ความอุดมสมบูรณ์ของดิน จึงนับเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดที่ทุกคนต้องสงวนไว้ การกักหน้ำที่ของกรมพัฒนาที่ดินซึ่งมีประมาณ 1,700 คน ไม่สามารถดูแลแก้ไขปรับปรุงดินได้อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง จำเป็นที่จะต้องสร้างเครือข่ายหมอดินอาสา ให้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรดินเพื่อการเกษตรกรรม รวมทั้งช่วยเจ้าหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เพื่อนบ้าน เพื่อให้สามารถ
ใช้ประโยชน์ในทรัพยากรดินเพื่อการเกษตรได้อย่างยั่งยืน

“หมอดินถือเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลรักษาทรัพยากรท้องถิ่น และเป็นคนกลางที่ทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินในชุมชนเคียงคู่ไปกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เป็นผู้นำในการทำการเกษตรอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการการพัฒนาที่ดิน เพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่เกษตรกรในพื้นที่”

หมอดินอาสาขณะทำการปรับปรุงดิน

อาสาเหล่านี้เป็นกลไกสำคัญในการอาสาเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เสมือนเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดินให้บริการแก่เกษตรกรในพื้นที่เกี่ยวกับงานพัฒนาที่ดิน โดยไม่ได้รับค่าตอบแทนที่เป็นเงินเดือนหรือเงินสมนาคุณจากทางราชการ

เกษตรกรในหมู่บ้าน ร้อยละ 50 หรืออย่างน้อยประมาณ 40 คนต่อหมู่บ้าน รวมกลุ่มกันจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ ได้มีการนำวัสดุการเกษตรต่างๆ ไปใช้ประโยชน์ในการทำวัสดุปรับปรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยการถ่ายทอดความรู้ด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำและการปรับปรุงดิน ตลอดจนสนับสนุนปัจจัยการผลิต พด.1-12 เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดและหญ้าแฝกให้เกษตรกรอย่างทั่วถึง

“หมอดินอาสาเปรียบเสมือนปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรอบรู้ ความชำนาญในเรื่องดินเป็นเสมือนตัวแทนของภาครัฐ เพราะเป็นสื่อกลางของกรมพัฒนาที่ดินในการนำความรู้ไปบอกต่อกับชาวบ้าน จะเห็นว่าบทบาทหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านมีความสำคัญมาก เนื่องจากมีความใกล้ชิดกับเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ ทำให้ชาวบ้านจะมีความเชื่อใจมั่นใจมากกว่าคนนอก”

อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินกล่าวถึงความรู้ความสามารถที่มีอยู่ของหมอดินทั่วประเทศว่าไม่มีวันหมด เพราะกรมได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาหมอดินอาสาให้มียอดความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินอย่างต่อเนื่อง เพื่อหมอดินจะได้นำความรู้ที่ได้จากกรมไปบอกต่อเพื่อนบ้านในการทำการเกษตรให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรดินให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินมีหมอดินอาสาทั่วประเทศ กว่า 79,000 รายในการช่วยเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินในชุมชน เคียงคู่กับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่นั้นเอง

‘หมอดินอาสา’ มุ่งแก้ปัญหาดินสู่ความแกร่งภาคเกษตรยั่งยืน

เกรียงศักดิ์ หงษ์โต

อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินเผยต่อว่าที่ผ่านมากกรมพัฒนาที่ดินได้จัดตั้งหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนกรมพัฒนาที่ดินในระดับพื้นที่ตั้งแต่ปี 2538 จนปัจจุบันทำให้หมอดิน

นอกจากนี้แล้วหมอดินอาสาซึ่งเป็นผู้ให้คำแนะนำเผยแพร่ความรู้ ประชาสัมพันธ์และชักชวนเพื่อนบ้านไปศึกษาดูงาน ณ แปลงสาธิตจุดเรียนรู้และศูนย์บริการงานพัฒนาที่ดินประจำตำบลหรือสถานีที่ที่น่าสนใจ บริการข่าวสารความรู้เทคโนโลยีการเกษตรใหม่ๆ และข่าวสารความเคลื่อนไหว กิจกรรมในเครือข่ายหมอดินอาสา หรือกรมพัฒนาที่ดิน รวมทั้งเป็นผู้รวบรวมปัญหาความต้องการด้านปัจจัยหรือวัสดุการเกษตร เช่น สารเร่ง พด.1-12 กล้าหญ้าแฝก เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดและแหล่งน้ำของเกษตรกรในพื้นที่ ตามแบบฟอร์มของกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อรวบรวมให้หมอดินประจำสถานีพัฒนาที่ดินดำเนินการต่อไป

เกรียงศักดิ์ระบุอีกว่า กรมพัฒนาที่ดินมีการกำหนดให้หมอดินอาสาประจำหมู่บ้านชักนำให้

• สุรัตน์ อัดตะ •